

Co je podstatou Mary's Meals v naší škole?

Podpora vzdělání dětí skrze program školního stravování vykonávaný místními dobrovolníky

Jaký byl vznik programu?

Stravovací program Mary's Meals probíhá na naší škole již od roku 2012.

Program školního stravování na naší škole Namwiri začal, stejně jako ve všech ostatních školách, kde jako hnutí působíme, důkladným jednáním zástupců pobočky Mary's Meals Malawi se starosty spádových vesnic, odkud děti do naší školy přichází. Cílem jednání bylo získat pevný závazek místní komunity reprezentované tzv. školním stravovacím výborem schopnost zajistit a organizovat dobrovolnické skupiny, které se střídají ve školní kuchyni a v podstatě zajišťují kompletní denní chod stravovacího programu, který je v jejich režii a na jejich zodpovědnost (*podrobněji zde, minuta 37*).

Přínosy školního stravování v naší škole

Zvýšení docházky, snížení absencí, zvýšení efektivity studia, schopnost soustředit se na výuku (což není možné, pokud má dítě hlad).

Rodiče „uvolní“ děti z domácích prací, protože ví, že se ve škole alespoň jednou denně nají a přitom získají vzdělání.

Lepší prospěch umožní většímu počtu dětí dostat se na 2. stupeň (na základě výsledků závěrečných zkoušek na 1. stupni).

O naší škole

V naší základní škole Namwiri je 1. až 8. stupeň v 6 stálých třídách. Vyučování dvou tříd probíhá venku ve stínu stromů. Vyučování vede celkem 6 učitelů. Současný školní zápis (pre-Covid) je 940 dětí (474 chlapců a 466 dívek). Záznamy ukazují, že zápis v roce 2018 byl 811 dětí (409 chlapců a 402 dívek).

Zdrojem vody je studna, která se nachází v blízkosti kuchyně. Součástí školního pozemku je lesík a kukuřičné pole. Věk dětí se pohybuje v rozmezí 6 – 14 let.

Co je tím jídlem ve škole?

Školním jídlem je kaše zvaná Likuni Phala. Je podobná naší ovesné kaši a jedná se o instantní směs vyrobenou z kukuřičné a sójové mouky. Sója a kukuřice se pomele, smíchá a rychle zahřeje. Tím vzniká něco, co by se dalo tvarově přirovnat k našemu müsli, které se následně opět pomele a obohatí vitamíny, cukrem a solí. Z 67 gramů instantní kaše se rozvařením ve vodě připraví 0,5 l kaše, což je denní dávka kaše Likuni Phala pro jednoho školáka. Instantní směs se dodává v 20kg pytlích přímo do školy a povařením vzniká *kaše podávaná školákům*. Vaření kaše začíná ráno již okolo 6 hodiny, kdy dobrovolníci rozdělávají oheň pod kotli, kde se vaří voda, do které se vsypává instantní kaše, která se vaří přibližně 2 hodiny. Kaše je hustá, proto se u míchání kaše dobrovolníci často střídají. O první přestávce, okolo 8 – 9 h, nastává očekávaný okamžik rozdávání kaše dětem. Řadí se do fronty, nejdříve aby si umyly svůj hrnek (na hygienu je v tomto prašném prostředí kladen velký důraz) a následně ve druhé frontě jim maminky – kuchařky nalijí do jejich 0,5 l hrnků kaši, kterou vychutnávají ve stínu stromů u školy. Poslední třetí fronta je na umytí hrnku a pokračuje se ve výuce.

Školní kuchyně v naší škole

Kuchyně je zděná. Je nově postavená místní komunitou ve spolupráci s Mary's Meals a je ve vlastnictví místních obyvatel. Podmínkou vstupu programu do školy byla také existence dostatečného zdroje vody. Kaše se vydává ze 3 kotlů, ve kterých se topí dřevem sesbíraným z okolních křovisek.

Zapojení místní komunity (dobrovolníků) okolo školy do stravovacího programu

Na přípravu a výdej kaše pro daný školní den je potřeba 6 dobrovolníků. Jedná se především o maminky školních dětí a jejich rodinné příslušníky. V den, kdy mají službu, je vaření plně v jejich režii a na jejich zodpovědnost. Dobrovolníci dále vedou evidenci skladu a vydaných porcí kaše, starají se o školní zahradu, kuchyni a sbírají dříví na vaření.

Rovnocenné a dlouhodobé partnerství mezi Mary's Meals, vedením školy a místní komunitou je srdcem tohoto společného díla. Začátku projektu školního stravování v naší škole Namwiri předcházelo otevřené jednání, jehož cílem bylo zjištění ochoty místní komunity se do provozu programu zapojit a následně získání maximálních garancí spolupráce. Výsledkem bylo **Memorandum spolupráce** podepsané zástupci místní komunity, Mary's Meals, vládním zástupcem pro vzdělávání a ředitelem školy.

Memorandum shrnuje role a povinnosti každé ze zúčastněných stran a vyzdvihuje principy vzájemné spolupráce a vlastnické záležitosti. Místní komunita se především zavazuje zajišťovat dobrovolníky pro provoz stravování. Mary's Meals se zavazuje k dodávkám instantní kaše do školy, a to i v případě neúrody, kdy zajistí dodávky z jiných zdrojů. Memorandum již od začátku deklaruje podporu místní komunity a státní vlády stravovacímu programu Mary's Meals a vzájemné partnerství. Mary's Meals také vyzývá k ustanovení **školního stravovacího výboru** složeného z rodičů, zástupců školy a dobrovolníků, který je prakticky zodpovědný za chod a denní provoz programu, řeší vzniklé problémy a propaguje školní stravování uvnitř komunity. Mary's Meals a jeho partneři zajišťují školení dobrovolníků – tak, aby program běžel hladce.

Podpora programu místní komunitou je klíčová – nejen pro zajištění dostatečného množství dobrovolníků pro provoz stravování, ale především pro podporu dětí – aby do školy chodily pravidelně.

MM staví na úzké spolupráci s místní komunitou, na respektu a důvěře, která se rodí z dlouhodobé spolupráce. Je klíčem k úspěšnému běhu stravovacího projektu a také zárukou, že vzniklé problémy budou řešeny rychle.

Místní suroviny, místní partneři a dodavatelé

Posledním klíčovým partnerem stravovacího programu je místní výrobce – dodavatel – instantní směsi kaše Likuni Phala.

Dodavatel vykupuje kukuřičnou a sójovou mouku pro výrobu směsi přednostně od místních drobných farmářů (small-holder farming model), kteří hospodaří ve vesnicích, jejichž školy jsou zapojené do programu Mary's Meals. Tím se uzavírá kruh zapojení místních obyvatel.

Pobočka Mary's Meals Malawi objednává a nakupuje u dodavatele 20kg pytle s instantní kaší. V naší škole zajišťuje dodavatel dopravu pytlů až do školního skladu, protože je dostupná autem.

Mary's Meals nakupuje lokálně i např. kotle na vaření kaše. Orientace na místní zdroje stimuluje místní trh, minimalizuje uhlíkovou stopu, vytváří pracovní příležitosti v řadách místních dodavatelů a pomáhá místní vládě uskutečňovat její vlastní podpůrné národní programy.

Role Mary's Meals

Mary's Meals financuje dodávky instantní kaše do školy. Další činnost Mary's Meals je spíše v oblasti kontrolní a školící, protože – jak již bylo zdůrazněno – denní rutinní provoz vaření kaše a související práce jsou plně v režii místní komunity. Pravidelný kontakt Mary's Meals se školou udržuje tzv. **School feeding officer** - koordinátor, zaměstnanec pobočky MM v Malawi (*více zde, minuta 37*). Má na starosti v průměru 10 škol. Dvakrát týdně navštěvuje naši školu, kontroluje stav skladu kaše a na základě aktuální docházky upravuje množství kaše objednávané u dodavatele. Dále vede školení dobrovolníků a hlavně je místním nablízku a k dispozici.

Naše finanační dary a jejich použití

Z našich sbírek konaných například ve farnosti zasíláme dary na sbírkový účet české pobočky Mary's Meals. Uvedením variabilního symbolu 520180520 alokujeme tyto prostředky přímo pro financování programu stravování v naší škole. S trochou zjednodušení, peníze ze sbírek jsou použity pro nákup instantní směsi kaše pro naši školu od místního dodavatele.

Cena jedné porce kaše je 2,34 Kč, roční podpora jednoho žáka představuje 459 Kč. Kompletně 100 % všech našich darů je použito přímo na stravovací program v naší škole Namwiri. Chod české pobočky Mary's Meals je hrazen minimálně do roku 2022 ze speciálního sponzorského daru.

Kontrolní mechanismy

Kromě vlastních kontrolních mechanismů, které uplatňuje ve škole zástupce MM (school feeding officer), se velmi brzy po zavedení programu ukázalo, že další spolehlivou kontrolou jsou maminky – kuchařky místních školních dětí, které by jako první upozornily na problém, kdyby jejich vlastní děti sedící ve školní lavici neměli co jíst, protože by nebylo z čeho kaši uvařit. MM není zvnějšku vnucovaná pomoc, nýbrž aktivita místních, kteří ji přijali za vlastní. Proto mají sami zájem na co nejhladším průběhu programu.

Zakladatel hnutí MM Magnus MacFarlane-Barrow k tomu říká: „Jsem přesvědčen, že boj proti chudobě a hladu mohou vyhrát jedině sami obyvatelé Malawi, ne dárci zvenčí, jakkoli je naše vytrvalá podpora pro místní nesmírně důležitá. A hlavní zbraní v tomto boji místních je vzdělání jejich nejmladší generace – generace naděje. Děláme vše pro to, aby náš projekt nebyl vnímán jako další humanitární pomoc v boji s hladem, ale jako specifický zásah, který se opírá o místní společenství, zaměřuje se na školou povinné děti a vždycky zůstává propojen s jejich vzděláním.“